

DENİZDE SAĞ KALMA

Deniz üstünde bulunan en modern teknelerin bile herhangi bir emercensi durum nedeniyle batma risk bulunmaktadır. Bu nedenle denize çıkan tüm personelin “denizde sağ kalma” konusunda yeterince eğitilmiş olması gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki, ancak iyi eğitilmiş bir personel denizde uzun süre hayatını idame ettirerek, kurtarılanaya kadar hayatta kalmayı başarabilecektir.

Batmaya Neden Olabilecek Emersensi Türler:

- 1- Yangın.
- 2- Çatışma.
- 3- Karaya oturma
- 4- Meteorolojik veya teknik nedenlerle su alma

Yukarıda belirtilen emersensi durumlarla karşılaşmış, teknenin kurtarılması için gereken herşey yapılmış ve tekne kurtarılamamışsa kaptan tarafından verilen emirle tekne terk edilir. “**Tekneyi Terk**” emri verilmeden asla tekne terk edilmemelidir. Teknede kalınmasının mümkün olduğu hallerde, yaşamın birlikte korunabilmesi için, bütün personelin teknede kalması en uygun hareket olacaktır.

Kazazedeler için Ana Tehlikeler

Bir tekneyi terk etmek zorunda kalan kazazedelerin karşılaştığı tehlikeler şunlardır.

- 1- Boğulma
- 2- Donma
- 3- Susuzluk
- 4- Batan teknenin oluşturduğu tehlikeler

- a) Girdap
- b) Tekneden sızan akaryakıt ve bunun oluşturacağı yangın

Tekneyi terk ve denizde sağ kalma prosedürü kazazedenin hayatını tehdit eden bu faktörleri minimize edecek şekilde hazırlanmıştır. Söz konusu prosedürün denize çıkan bütün kişiler tarafından bilinmesi gerekmektedir.

TEKNEYİ TERK

Tekneyi terk emri kaptan tarafından verilir. Bu karar kaptanın sorumluluğu altındadır. Tekneyi terk emri; teknenin kurtarılmasının mümkün olmadığı veya teknenin kurtarılması için yapılması gereken herşeyin yapılmasına rağmen umudun kalmadığı durumlarda verilir.

Tekneyi terk emrinden önce personel emersensi durum ile mücadele ediyor olacaktır. Bu arada yolcular veya misafirler ise güvenli bir yerde bekletilmeli ve tekneyi terke hazır olmalıdır. Eğer emersensi durum çok hızlı gelişmiş ve ani bir

şekilde batma riski oluşmuşsa, kaptan emercensi durumla mücadele etmeden doğrudan tekneyi terk emri verebilir.

Tekneyi Terk Emri Verilmesi Durumunda Başlangıçta Yapılacaklar

1- Soğuktan koruyucu elbiseler giyilir :

Vücudu sıcak tutacak kıyafetler giyilmelidir . Yün kıyafetler tercih sebebidir. Varsa bu giysilerin üzerine yağmurluk, kaban giyilebilir. Giysiler, can salında vücudunun ısı kaybını önleyerek hayatta kalma şansını arttıracaktır. Suyun içinde kalacak personel için de giysiler önemlidir. Suyu ilk temasta soğuk şoku insanı felç edebilir hatta öldürebilir. Giysiler bu şokun etkisini azaltacak, giysi katları arasında kalan hava can yeleği gibi insanın su üstünde kalmasını sağlayacaktır.

2- Bu kıyafetin üzerine can yeleği giyilir.

3- Zaman varsa enerji verici basit gıdalar alınmalı, bir şeyler içilmelidir.

4- Can salına konulacak ilave malzemeler alınır.

Tekne terk edilirken zaman müsaitse can salı içinde bulunmayan aşağıda listesi verilmiş ilave malzeme can salına alınmalıdır.

1. EPIRB
 2. SART
 3. GPS
 4. VHF el telsizi
 5. El pusulası
 6. Bölge haritası
 7. Dürbün
 8. İşaret fişekleri (can salındakilere ilaveten)
 9. Yiyecek ve içecek (can salındakilere ilaveten)
 10. Radar reflektörü
 11. Tekneyi terk durumu için hazırlanmış su geçirmez bir çanta (panic bag)
- Not:** Tekneyi terk sırasında servis botumuz denizdeyse veya denize indirilmesi güvenlik açısından sorun yaratmayacaksa, can salıyla tekne terk edilirken servis botunun da yanımıza alınmasında büyük fayda vardır.

5- Tekneyi terk yerlerine gidilir

Tekneyi Terk Yerlerinde Yapılacaklar

1- Yolcu veya misafirlerin kıyafet ve can yeleklerinin kontrolü.

2- Can salına alınacak ek malzemenin kontrolü.

Tekneyi Terk Sırasında Yapılacaklar

Tekneyi terk etmeden önceki mutlaka "**Tehlike Çağrısı**" yinelen-melidir. Cevap veren varsa kaza bölgesine tahmini ulaşma zamanı öğrenilmelidir.

1- Can salı atılır, açılır ve tekneyi terk noktasına çekilir.

2- İlave konulması gereken malzemeler yerleştirilir.

3- Can salına ıslanmadan binilir. Tekneyi terk anında mümkünse, can salına hiç ıslanmadan binilmelidir.

4- Denize atlamak gerekirse; can yeleği sıkı bir şekilde bağlanır, atlanacak bölge kontrol edilir, elleri göğüs üzerinde çaprazlayarak, dirsekler ile can yeleği aşağıya doğru bastırılır, gerekirse burun kapatılır ve çivileme denize atlanır. Buradaki amaç can yeleğinin çene ve boyuna zarar vermesini engellemektir. Girdikten sonra can yeleği kayışları gevşetilebilir.



5- Eğer vaktiniz varsa denize atlamadan önce vücudunuzun soğuğa karşı hassas bölgelerine koruyucu krem sürmeniz, sizi soğuğa karşı ekstradan koruyacaktır.

6- Tercih durumu varsa, batmakta olan bir teknenin rüzgar üstü tarafından ve suya en yakın yerden atlanmalıdır.

7- Suya atlanacağı zaman, tekne yanmakta olan akaryakıt ile tamamen çevrilmiş ise; mantar veya köpük gibi malzemeden yapılmış can yeleği kullanıyorsak çıkartılır, şişirilebilen can yeleği kullanıyorsak şişirmeden suya çivileme atlanır.



Mümkün olduğu kadar suyun altından rüzgar üstü yönünde yüzülür, nefes almak için su üstüne çıkarken eller çırpılıp ateş dağıtılır, nefes alınıp tekrar dalınır ve bu şekilde alevlerin olmadığı neta sahaya kadar çıkılır.



Yüzme bilmiyorsak ve alevler içinde can yelekli kalmışsak, rüzgar üstüne doğru alevler dağıtılarak güvenli bölgeye kadar yüzmeye çalışılır.

8- Tekneyi suya atlayarak terk etmek zorunda kalan kişi, en kısa zamanda can salına çıkmalı, bu mümkün değilse hemen emniyetli mesafeye açılmalıdır. Teknenin bizim için oluşturacağı tehlikelerden korunmak için güvenli uzaklığa kadar yüzülmelidir.

9- Açılan can salının tekne bordasında bulundurulmasının riskli olduğu durumlarda. (yangın gibi...) Can Salı açıldıktan sonra, moral ve fizik gücü yüksek bir personel tarafından güvenli bir bölgeye çıkartılır ve diğer personel gemiyi suya atılarak terk ettikten sonra can salına çıkar.

10. Gemi çevresinde yangın varsa, can salları açılmaz. Moral ve fizik gücü yüksek bir personel tarafından, yangınlı sahada yüzme kurallarına uyularak yangın bölgesinin dışına çıkartılır, sonra açılır. Personel yangın bölgesinin dışına yüzerek çıktıktan sonra can salına biner.

CAN SALINA BİNERKEN YAPILMASI GEREKENLER

1. Şartlar el veriyorsa kuru binilmeye çalışılacaktır. Bu amaçla kullanılabilir bütün malzemeler kullanılmalıdır.

2. Yakın mesafeden can salına atlanabilir fakat bu sırada ayaklarda ayakkabı olmamalıdır.



3. Can salı ters açılmışsa, fizik ve moral gücü yüksek bir personel suya atlayarak rüzgar altından düzeltme halatını çekerek can salını düzeltir. Bundan sonra can salı tekne bordasına yanaştırılır.

4. Can salı tekne bordasına yanaştırılmıyorsa, salı düzelten personel sala çıkar, deniz demirini faal duruma getirerek çevresindeki kazazedeleri kurtarma halkasıyla kurtarmaya başlar.



5. Kazazedeler sala çıkarken, fazla enerji harcamamak için merdiveni, varsa kurtarma rampasını kullanmalıdır.



6. Can salına binen personel diğer personelin binmesine yardımcı olur.

7. Baygın durumda olan kazazedeler, moral ve fiziki gücü yerinde olan bir personel tarafından yüzerek kurtarılır. Bu işlem sırasında kurtarma halkası kullanılmalıdır.



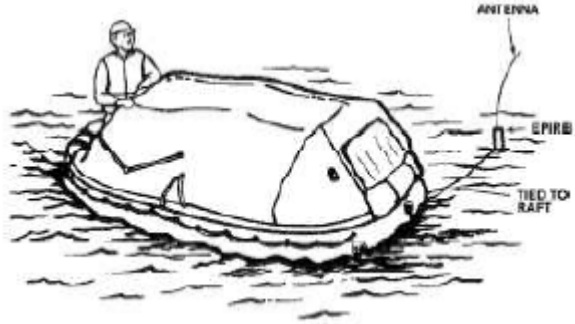
CAN SALI İÇİNDE YAPILACAKLAR, CAN SALI TEÇHİZATIN KULLANILMASI VE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 1- Parıma halatı kesilir. Kürekle emniyetli mesafeye çıkılır. Can salında kendiliğinden açılan deniz demiri kullanılmışsa, önce deniz demiri toplanır, sonra emniyetli alana çıkılır.
- 2- Emniyetli mesafeye çıkıldıktan sonra sürüklenmemek için tekrar deniz demiri atılır.
- 3- Can salında düzen sağlanır, can salında yaşam prosedürü uygulanmaya başlanır.
- 4- Hava tüpleri kontrol edilir, kaçırılan valf olup olmadığına bakılır. Yeterince şişmemiş hava tüpü varsa hava takviyesi yapılır.
- 5- Can salı içindeki su boşaltılır, sal içinde bulunulduğu sürece kuru tutulur.



6- Kazazedeler vücut ısılarını korumak için tedbir alır, ıslak giysilerin suları sıkılıp tekrar giyilir. Giysi ve ayakkabı bağları aşırı sıkılmaz. Kazazedeler bekleme durumunda kurtarma battaniyelerini örtünürler

- 7- Parmaktaki yüzük gibi metaller çıkartılır, can salında kalındığı sürece takılmaz.
- 8- Malzeme çantası açılır, malzemeler kontrol edilir. Sudan etkilenmeyecek yerlere yerleştirilir. (tepe ağı, yan cepler gibi...)
- 9- Yaralılara ilk yardım yapılır
- 10- Soğuk denizlerde, soğuktan korunmak için taban yastıkları şişirilir. Sıcak bölgelerde, denizin serinletici etkisinden faydalanmak için taban yastıkları şişirilmaz.
- 11- Deniz tutmasına karşı haplar kullanılır.
- 12- VHF el telsizi ile tehlike çağrılarına yanıt vermiş istasyon varsa bağlantı sürdürülür. Yoksa tehlike mesajı gönderilmeye devam edilir.
- 14- EPIRB ve SART cihazı varsa, çalıştırılır.



- 15- Tahmini kurtarılma süresi hesaplanır. Buna uygun yiyecek ve suyun dağıtımı planlanır. İlk 24 saat su içilmez. Günlük su dağıtım miktarı 0.5 lt.dir.
- 16- İçme suyu elde etmek için gerekenler yapılır.
- 17- Geceleri fenerlerin yanması sağlanır.
- 18- Gece nöbeti tahsis edilir.
- 19- Güneş ve rüzgardan korunmak için kremler kullanılır.
- 20- Başka can salı varsa toplu halde beklenir.
- 21- Gereksiz yere enerji harcanmaz.
- 22- Gereksiz kesici aletler kullanılmaz.
- 23- Görünür işaretler gereksiz yere kullanılmaz.
- 24- Morali yüksek tutmak için gerekli tedbirler alınır.



Su ve yiyecek çok dikkatli paylaşılmalıdır. Bir insan susuz olarak 8 – 10 gün yaşayabilir. Yiyeceksiz ise 30 güne kadar yaşayabilir. Günde 2 bardak (0.5 lt.) su yeterli olacaktır. Su azaldığında sadece ağızımızı çalkalamalıyız.

Can sallarındaki gıdalar; düşük protein ile yüksek karbonhidrat içerdiğinden sınırlı bir su ihtiyacı ve uygun bir perhiz rejimi arasında uyum sağlayıcıdır.

SUDA KALINDIĞINDA YAPILACAKLAR

Can kurtarma vasıtalarımızı emercensi durumun oluşturduğu olumsuz şartlar nedeniyle kaybedebiliriz veya kullanılamaz hale gelmiş olabilirler. Bu durumda su içinde yardım beklememiz gerekir.

Suda bekleme durumunda yapılması gerekenler şunlardır:

1- Mümkünse su üzerinde yüzer bir cisime tutunulmalı, enerji ve ısı kaybını önlemek için üzerine çıkılmalıdır.



2. Vücut ısısını korumak için su içinde kollar vücuda yapışık, ayaklar birbirine bitişik karına doğru çekilmiş vaziyette beklenmelidir.



3- Birden fazla kazazede varsa bir araya gelerek beklemelidir.

4- Kesinlikle deniz suyu içilmemelidir. Deniz suyu susuzluğumuzu daha da artırır ve su kaybına neden olur.

5- Batan tekneden uzaklaşmak veya bir kurtarma aracına ulaşmak dışında kesinlikle yüzülmez.

6- Eğer kıyı yakın değilse hiç bir zaman teknenin battığı bölge dışına çıkmamalısınız. Aranacağınız yer teknenin battığı yerdir.

HER HANGİ BİR DENİZ VASITASINI CAN SALI GİBİ KULLANABİLMEK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

1. Kurtarma için kullanacağımız araca mutlaka can yeleği ile binilmelidir.
2. Vaktin el verdiği ölçüde mümkün olduğunca fazla malzeme alınmalıdır.

Servis Botuna Alınması Gereken Malzemeler

Aşağıdaki malzemeler can kurtarma botlarında bulunması zorunlu malzemelerdir. Biz ahşap veya şişme botumuzu can salı gibi kullanmak zorunda kalırsak bu malzemeleri yanımıza almalıyız.

1. Varsa EPIRB ve SART cihazı
2. VHF el telsizi (tehlike çağrılarına veya haberleşmesine devam etmek için)
3. El pusulası (gerekirse basit mevki koyup, kurtarma aracını yönlendirebilmek için)

4. Bölge haritası (aynı amaçla)
5. İşaret fişekleri
6. El feneri veya ışıldak
7. Döğük veya ses veren bir alet
8. İşaret aynası veya benzer bir yansıtıcı
9. İlk Yardım seti
10. Radar reflektörü
11. Deniz demiri veya bu amaçla kullanılabilen bir malzeme
12. Birkaç parça halat (gerekirse yedekleme ve kurtarma amaçlı)
13. Kürek ve iskarmozlar
14. Su boşaltmak için kova ve sünger
15. Yiyecek ve içecek
16. Gemici çakısı
17. Pompa (şişme botlar için)
18. Yama ve tamir takımı (şişme botlar için)
19. Balık tutmak için malzeme
20. Battaniye
21. Out board varsa, çalıştırma mandalı ve yakıt
22. Varsa el GPS'i
23. Tekneyi terk durumu için hazırlanmış su geçirmez bir çanta (panic bag)

HELİKOPTER KURTARMA

Can salında veya su içinde helikopterle kurtarıma durumunda kalabiliriz. Can salındaysak ve helikopterle iletişimimiz varsa kazazedelerin fiziki durum ve performanslarına göre kurtarma teçhizatı istenmelidir.

Sağlığı iyi durumda olan kazazedeler için kurtarma sapanı veya sandalyesi, daha kötü durumda fakat tutunabilecek gücü olan kazazedeler için kurtarma ağı veya sepeti, hasta ve yaralılar içinse kurtarma sedyesi istenmelidir. Helikopterle iletişimimiz yoksa gönderdiği kurtarma teçhizatını kullanarak helikoptere ulaşılması gerekir.

Bu durumda yapılması ve dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır :

1. Kurtarma sapanıyla kurtarma yapılacaksa, gönderilen sapanın serbest ucu yakalanır
2. Her iki koltuk altından geçirildikten sonra sabit ucun takılı olduğu halkaya serbest ucun sustalı kancası veya şekili kitlenir.
3. Sapanın vücuda iyi yerleştiği hissedildikten sonra "yukarıya al" işareti verilir.





4. Kurtarma sandalyesiyle kurtarma yapılacaksa, teçhizat suyun içine girdikten sonra, oturaklardan birine düzgün şekilde oturulur ve ortadaki kaideye sıkıca sarıldıktan sonra “yukarıya al” işareti verilir.

5. Kurtarma sepeti veya kurtarma ağı kullanılacaksa, teçhizatın suya girmesi beklenir, içine girilir, sıkıca tutulduktan sonra “yukarı al” işareti verilir.

6. Helikopter kurtarmada kullanılan el işaretleri



Yukarı al



Dur



Kurtarma halatına boş ver Sorun! yardıma ihtiyacıö var

7. Bir can salından kurtarılma söz konusu ise helikopterin neden olacağı hava akımı nedeniyle salın devrilmesi önlemek için salın **ortasında toplanılması** gereklidir. Tüm personel **can yeleği** giymiş olmalıdır.

Not: Çizimler ABD Hava ve Deniz Kuvvetleri “Denizde Sağ Kalma” el kitabından alınmıştır.

TUNÇ TOKAY